

**KONINKLIJKE
VERENIGING
TER BEOEFENING
VAN DE
KRIJGSWETENSCHAP**

OPGERICHT 6 MEI 1865

Ereleden

Z.K.H. de Prins der Nederlanden

generaal-majoor b.d.
E. R. d'Engelbronner

Z. E. luitenant-generaal b.d.
J. P. Verheijen

luitenant-kolonel b.d.
W. F. Anthonijsz

Bestuur

Voorzitter

mr. drs. C. Homan, genm mams

Vice-voorzitter

H.M. van Lent, kol gn

Leden

prof. G. C. Berkhof, lgen gn b.d.
J. A. van Diepenbrugge, kol cav
drs. F. J. J. Princen
R. Neervoort, kol KLu
drs. M.R. Jochems
R. A. A. Klaver, ktz
drs. M. de Haas, kap inf
(public relations)

Redacteur

T. de Kruijf, genm gn b.d.
Inst. Defensie Leergangen
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
bezoekadres:
Brasserskade 227a
2289 PA Rijswijk
tel.: (015) 2 15 27 06

Secretaris

J. Hardenbol, lkol cav
Seringenlaan 25
7313 CH Apeldoorn

Penningmeester

M. P. Dekker, kol gn
Odenvelpark 15
3451 XA Vleuten

Ledenadministratie

J. J. M. Nijman
Karel Doormanlaan 274
2283 BB Rijswijk
Tel. (070) 3 94 78 36

MARS IN CATHEDRA

JUNI 1996

NR 107

Algemene Ledenvergadering

Het bestuur van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap heeft het voornemen om zijn jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) te houden op 11 juni 1996, Defensievoorlichting Centrum, Ronde Zaal, Korste Houtstraat 21, Den Haag.

De vergadering vangt aan om 19.15 uur; direct aansluitend zal om 20.00 uur een lezing worden gehouden met het thema:

“NON-Lethal weapons. De oplossing voor vredes- operaties”

Inleiders zijn: ir. J.B.J. Orbons, beleidsmedewerker Defensiestaf afdeling Conceptuele zaken en dr. D.W. Hoffmans, Hoofd Divisie Munitie-technologie en Explosieveiligheid, Prins Mauritslaboratorium T.N.O.

Agenda ALV

1. Opening door de voorzitter.
2. Mededelingen door de voorzitter.
3. Jaarverslag van de secretaris.
4. Jaarverslag van de penningmeester.
5. Verslag van de kascontrolecommissie.
6. Verkiezing bestuursleden.
7. Verkiezing kascontrolecommissie 1995.
8. Rondvraag.
9. Sluiting door de voorzitter.

Jaarverslag van de secretaris

Sedert de ALV van 27 juni 1995 is het bestuur als volgt samengesteld:

voorzitter	: generaal-majoor mr. drs. C. Homan;
vice-voorzitter	: kolonel H.M. van Lent;
secretaris	: luitenant-kolonel J. Hardenbol;
penningmeester	: kolonel M.P. Dekker;
public relations	: kapitein drs. M. de Haas;
hoofdredacteur van de Militaire Spectator en Mars in Cathedra	: generaal-majoor b.d. T. de Kruijf;

leden : luitenant-generaal b.d.
prof. G.C. Berkhof, kolonel
J.A. van Diepenbrugge,
drs. M.R. Jochems,
Commandeur R.A.A. Klaver,
kolonel R. Neervoort,
drs. F.J.J. Princen;
ledenadministratie : dhr. J. Nijman.

Per 11 juni is aftredend, edoch herkiesbaar, het bestuurslid public relations kapitein drs. M. de Haas. Tevens draagt het bestuur de kapiteinter-zee W.H.C. van Straten voor als lid van het bestuur. Kolonel Van Straten is thans hoofd van de opleidingen Koninklijke Marine op het Instituut Defensie Leergangen te Rijswijk.

1995 zal de geschiedenis van de vereniging ingaan als een bijzonder jaar. In de eerste plaats vierde de vereniging haar 130-jarig bestaan, dat gestalte kreeg in een groot aantal activiteiten. Zo werd op 18 mei een symposium georganiseerd ter gelegenheid van dit 130-jarig bestaan in de nieuwe kerk aan het Spui in Den Haag. Over het thema: "The future relations between Germany and the Netherlands" werden diverse inleidingen gehouden door een keur van sprekers, waaronder de Minister van Defensie dr.ir. J.J.C. Voorhoeve. Zowel de politieke, economische, als de militaire aspecten van de relatie tussen de landen is aan de orde gesteld. Professor dr. M.C. Brands trad op als dagvoorzitter. Mede dankzij de organisatie van de kolonel der mariniers b.d. A. Kok kan de vereniging terugkijken op een alleszins geslaagd evenement. Door generaal-majoor b.d. T. de Kruijf is een rijkelijk geïllustreerd verslag voorzien van foto's, in boekvorm samengesteld.

In februari zat de Ronde Zaal van het Defensie Voorlichting Centrum tot de nok toe gevuld voor: "Bericht uit Joegoslavië." Beide inleiders, luitenant-kolonel drs. P.L.E.M. Everts en luitenant-kolonel vlieger L.C.R.M. van der Born, gaven een open en eerlijk verslag van hun ervaringen in het voormalig Joegoslavië.

Op 1 maart sprak dr. Abdelwahab Biad, voormalig directeur van het 'Institute of International relations, University of Annaba, Algeria' over de burgeroorlog in Algerije en de rol van het moslimfundamentalisme.

In dezelfde maand kwam professor Geoffrey Till op uitnodiging van de vereniging over uit Engeland, alwaar hij als "Head of the department of History and International Affairs" is verbonden aan het "Royal Naval College Greenwich". Zijn voordracht op 23 maart had de titel: "Changing colors: recent developments in maritime strategy."

5 september 1995 organiseerde de vereniging een bijeenkomst over het thema "Uitbreiding van de NAVO: onder welke voorwaarden?" De bijeenkomst vond plaats in de Ronde Zaal van het Defensievoorlichting Centrum in Den Haag. De boeiende avond werd ingeleid door professor dr. J.G. Siccama, bijzonder hoogleraar en hoofd afdeling onderzoek van het instituut "Clingendael" en drs. G.W. de Vries, lid van de liberale fractie van het Europese Parlement.

Aan het streven van de vereniging om ook buiten Den Haag actief te zijn, werd inhoud gegeven op 9 oktober 1995 door generaal-majoor P.W. Strik, commandant 1 Divisie "7 december" met een voordracht over het thema "The new armed forces for dashing officers". De voordracht werd gehouden bij het Opleidingscentrum Officieren, Seeligkazerne, te Breda. Onder het publiek bevonden zich enkele officieren uit Partnerlanden die de cursus fundamentele voorlichting volgden. De majoor Janssen van dit opleidingscentrum was mede verantwoordelijk voor de organisatie. Overigens verdient hij een bijzondere vermelding; hij en zijn leerlingen zijn vaste en vooral trouwe bezoekers van de door de KVBK georganiseerde thema-avonden.

Ook een bijzondere gebeurtenis in dit lustrumjaar vormde de samenwerking met het Nederland-Canada Comité. Dit comité werd gevormd in 1994 om de viering van 50 jaar bevrijding in 1995 extra in het licht te zetten. Het comité had een programma opgesteld dat de bijzondere relatie tussen Canada en Nederland benadrukte en tevens een basis legt voor nauwe banden in de toekomst. Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet was ere-voorzitter van het comité. Mr. Piet de Jong was voorzitter, in het comité hadden autoriteiten van het bedrijfsleven, de overheid, en de culturele- en academische wereld zitting.

De hoogtepunten uit het programma waren:

- de instelling van een leerstoel voor Canadese studies aan de universiteit Groningen;
- studentenuitwisselingen;
- concerten;
- tentoonstellingen;
- conferenties;
- en een serie lezingen.

De Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap heeft meegewerkt aan twee lezingen uit de serie van vier "Netherlands-Canada 1995 distinguished lecture series".

Op woensdag 8 maart werd een bijeenkomst georganiseerd met als thema: "Experiences of

and lessons learned from peacekeeping", in het Sofitel Hotel te 's-Gravenhage. Inleiders waren generaal A.J.G.D. de Chastelain (Chef van de Canadese Defensiestaf) en drs. A. Leurdijk (VN-expert van het instituut "Clingendael").

Op dinsdag 27 juni werd de tweede bijeenkomst georganiseerd, waaraan de vereniging haar medewerking verleende. Deze vond plaats in het Defensievoorlichting Centrum. De titel luidde: "The proliferation of small arms: a lost battle?". Sprekers waren C.W. Westdal (Canadees ambassadeur voor ontwapeningsaangelegenheden) en brigade-generaal b.d. H.J. van der Graaf (lid van het VN adviesorgaan voor ontwapeningszaken).

Niet alleen met dit comité werd samengewerkt in het lustrum jaar. In samenwerking met het Instituut Defensie Leergangen en de Stichting Maatschappij en Krijgsmacht werd op 30 november een symposium gehouden met de titel: "Nooit meer vechten?". Onder leiding van de dagvoorzitter, generaal b.d. A.K. van der Vlis is ingegaan op beschaving, technologie en toepassing van militair geweld.

Op 27 januari 1995 heeft de generaal-majoor B.A.C. Droste in zijn functie van voorzitter van de KVBK, namens de Vereniging de Krijgswetenschapsprijs (KIM) uitgereikt aan de luitenant-ter-zee 2e klasse A.M.C.M. Kees voor zijn afstudeerverslag "De Groep Maritieme Patrouille-levliegtuigen: beschikbaarheid en kwaliteit t.a.v. het huidige takenpakket." Dezelfde eer viel ten deel aan de cadet-vaandrig Gorissen van de KMA voor zijn eindstudie: "De twintig leden van NAVO? Een onderzoek naar de mogelijke toetreding van de Visegrad-landen tot de NAVO." Deze prijs werd uitgereikt door de nieuwe voorzitter, generaal-majoor der mariniers mr. drs. C. Homan op 27 oktober 1995. Beiden kregen de felbegeerde 14-karaats gouden vulpen en een enveloppe met inhoud voor de uitzonderlijk goede kwaliteit van hun scriptie.

Jaarverslag penningmeester 1995

Resultaten 1995

1. Algemeen. In het jaar 1995 is een lustrum van de vereniging gevierd met een speciale bijeenkomst in de Grote Kerk in Den Haag. Hoewel dit lustrum uiteraard volledig is opgenomen in de boekhouding van de vereniging zal hieronder separaat worden gerapporteerd over de financiële resultaten van het lustrum.

2. Het normale verenigingswerk is afgesloten met een positief saldo van f 14.164,71. Voorzien was een positief saldo van f 2.650,—. Het verschil zal hieronder worden verklaard. Daarnaast kan ook de lustrumviering met een positief resultaat worden afgesloten van f 4.388,36. In totaal kon daarom het verenigingsjaar 1995 worden afgesloten met positief resultaat van f 18.553,07.

3. Baten. De contributie-inkomsten zijn volgens de boekhouding f 39.355, hetgeen f 355,— hoger dan was begroot. Om een juist beeld te krijgen, moet echter worden bedacht dat er een bedrag van f 2.270,— is afgeboekt van de voorziening voor niet betaalde contributie en er bovendien nu nog (na een aanmaningsactie) een bedrag van f 1.275,— openstaat. Gevreesd moet worden dat dit laatste bedrag in zijn geheel moet worden afgeschreven, doch dit zal eerst in 1996 kunnen worden bepaald. In werkelijkheid is derhalve een bedrag van f 3.545,— niet ontvangen, hetgeen f 545,— hoger is dan was voorzien. De contributie-inkomsten bedragen dus in 1995 een totaalbedrag van f 35.820,—. Dit is duidelijk lager dan het bedrag dat in 1994 werd geïncasseerd (f 39.210,—).

4. De rente-opbrengsten zijn f 1.200,39 lager dan begroot. De belangrijkste oorzaak hiervoor is natuurlijk de aanhoudende daling van de rente in 1995. Verwacht moet worden dat ook in 1996 een lage rentevergoeding zal worden gegeven. Bovendien is door een misverstand het voorschot op het salaris van de hoogleraar pas erg laat uitgekeerd, waardoor van dat voorschot ook geen rente kon worden getrokken. Dat voorschot zal in dit jaar naar verwachting weer op de normale tijd worden uitbetaald.

5. Lasten. De bestuurskosten (het totaal van de posten Secretariaat, Public Relations Algemeen, Betalingsverkeer en Overig bestuur) hebben in het afgelopen jaar een bedrag van f 5.521,48 bedragen. Dit is iets hoger dan was begroot

(f 5.000,—). Door strak de hand te houden aan de overige bestuurskosten, is het gelukt op deze post ruim f 1.750,— onder de begroting te blijven.

6. Een belangrijke overschrijding is evenwel te constateren op de post "Public Relations" (de contributiewijziging noodzaakte tot het drukken van nieuwe wervingsformulieren). Gezien het dalende aantal leden is reeds in 1995 een extra inspanning geleverd.

7. De post lezingen onderschrijdt de begroting met f 3.824,64. Als gevolg van de viering van het lustrum (dat apart wordt verantwoord) is het aantal "normale" lezingen enigszins verminderd.

8. Door het kleiner aantal lezingen en de wat kortere lengte van de verslagen, zijn ook de kosten voor Mars in Cathedra duidelijk afgenomen.

9. Lustrum 1995. Het lustrum is afgesloten met een positief resultaat. Aan de inkomstenkant zijn de bijdragen van de leden en andere bezoekers duidelijk onder de verwachtingen gebleven. Doordat echter deze tegenvaller vrijwel geheel werd goedge maakt door de hogere bijdragen van sponsors, is dit nagenoeg geheel gecompenseerd.

10. Wel dient nog steeds één toegezegde sponsorbijdrage ten bedrage van f 5.000 te worden ontvangen. Het bestuur is met deze zaak bezig.

11. Aan de uitgavenkant zijn de uitgaven vrijwel geheel overeenkomstig de begroting. Kleine overschrijdingen worden gecompenseerd door kleine onderschrijdingen. Omdat echter met name de zaalhuur is meegevallen, is het saldo uiteindelijk in het voordeel van de vereniging uitgevallen.

12. Van de uitgaven is één belangrijke post nog niet gedaan: het gedenkboek. Om toch het lustrum financieel te kunnen afsluiten, is een reservering van f 14.000 voor de druk en het versturen van het gedenkboek uitgetrokken en staat als zodanig op de balans.

Balans per 31 december 1995

13. Het boekjaar van de vereniging wordt afgesloten per 31 december 1994 met een positief resultaat van f 18.553,07. Het bestuur stelt voor dit positieve resultaat als volgt te besteden:

- a. opnieuw een bedrag van f 3.000 te reserveren als voorziening voor niet-betalende leden.
- b. Tevens wordt een bedrag van f 3.000 gereserveerd voor het in 2000 te houden lustrum.

Omdat de voorziening voor het afgelopen lustrum niet behoefde te worden aangesproken, brengt dat de voorziening op een totaal van f 10.000.

Het kapitaal van de vereniging is toegenomen met het resterende bedrag van het positief saldo over het afgelopen boekjaar en bedraagt thans f 104.997,92.

Begroting 1996

14. Baten. Gelet op de resultaten van het jaar 1995, wordt voor 1996 een bedrag van f 35.000 aan contributie-opbrengsten begroot. Hierbij is rekening gehouden dat door de herstructurering van de krijgsmacht het aantal officieren afneemt.

15. Aangenomen wordt dat in 1996 een geringer bedrag aan rente kan worden geïncasseerd dan in 1994. Dit is begroot op f 6.000.

16. Lasten. Uitgegaan is van de aanname dat in 1996 8 à 10 lezingen zullen worden georganiseerd. Bovendien streeft het bestuur naar het handhaven van de hoge kwaliteit van deze lezingen, hetgeen uiteraard tot gevolg heeft dat voor honoraria en reis/verblijfkosten voldoende middelen moeten worden gereserveerd.

17. Het begrote bedrag voor lezingen is verlaagd tot f 12.500,—. Omdat de lasten de afgelopen twee jaren lager zijn geweest dan begroot, meent het bestuur dat dit geen incidenteel verschijnsel is en dat voor deze hoofdactiviteit van de vereniging f 12.500,— voldoende financiële middelen zullen zijn.

18. De post Mars in Cathedra is eveneens reeds twee jaren in de realisatie duidelijk onder de begroting gebleven. Dit acht het bestuur eveneens geen incidenteel verschijnsel. Omdat dit voor veel leden de enige manier is om kennis te nemen van de lezingen en de discussies, meent het bestuur dat hiervoor voldoende geld ter beschikking moet staan, maar dat kan worden volstaan met f 15.000,—.

19. De post bestuurskosten (het totaal van de posten Secretariaat, Public Relations Algemeen, Betalingsverkeer en Overig bestuur) is verhoogd, naar aanleiding van het besluit een ledenwerfactie te houden in 1996.

20. In 1996 zal meer aandacht worden besteed aan de werving van nieuwe leden. Daartoe zullen o.m. nieuwe kleurenfolders worden gedrukt. Daarvoor is een bedrag van f 4.000,— voorzien. Tezamen met de normale uitgaven voor PR wordt voor deze activiteit een bedrag van f 5.000 begroot.

21. De toepassing van computers en elektronisch dataverkeer gaat steeds verder. Zo vragen belasting, banken en giro inmiddels vrijwel alle overschrijvingen en opgaven in elektronische vorm. Om deze ontwikkeling te kunnen volgen, heeft het bestuur besloten dat aan de penningmeester een computer, met modem, printer en tape-unit ter beschikking zal worden gesteld. Deze apparatuur zal in de inventaris worden opgenomen en over een periode van een aantal jaren worden afgeschreven. Hetzelfde geldt voor het vorig jaar aangeschafte bandopname-apparaat. De post afschrijving is een nieuwe uitgave, die ca. f 4000,— zal bedragen.

22. Het is voorzien dat het jaar 1996 moet worden afgesloten met een negatief saldo van f 5.100,—. Omdat echter reeds een reservering van f 3.000,— is opgenomen op de balans, kan een deel van dit negatieve resultaat daarop worden afgeboekt.

BALANS

per 31 december 1995

Activa

<u>Liquide middelen</u>	
Girorekening 1	3.182,42
Girorekening 2	74,24
Bank	63,54
<u>Beleggingen</u>	
Leeuwrekening	445,06
Kapitaalrekening	71.000,00
C & E Bank	74.021,20
<u>Debiteuren</u>	
Te vorderen sponsorbijdragen	5.000,—
Te vorderen contributie 1995	1.275,00
Uitstaande voorschotten	+ 1.366,70

Totaal activa 156.428,16

Passiva

Voorziening niet-betalende leden 1995	730,00
Voorziening niet-betalende leden 1996	3.000,00
Reservering lustrum 2000	10.000,00
Reservering gedenkboek	14.000,00
Vooruitbetaalde contributie 1996	23.290,00
Vooruitbetaalde subsidie 1996	410,24
Kapitaal	+ 104.997,92

Totaal passiva 156.428,16

Resultatenrekening 1995Baten

	Werkelijk	Begroot	Vershil
Contributie	39355.00	39000.00	355.00
Rente	6299.61	7500.00	-1200.39
Leerstoel	20089.76	20000.00	89.76
Diversen	0.00	0.00	0.00

Totaal inkomsten	65744.37	66500.00	-755.63
------------------	----------	----------	---------

Lasten

	Werkelijk	Begroot	Vershil
Ledenadm	3600.00	3600.00	0.00
Secretariaat	1344.78	500.00	844.78
Publ Rel alg	1841.48	1000.00	841.48
Betalingsverkeer	558.71	500.00	58.71
Overig bestuur	1776.51	3000.00	-1223.49
Lezingen	10675.36	14500.00	-3824.64
MiC	10304.06	18000.00	-7695.94
Leerstoel	20089.76	20000.00	89.76
Prijzen	1389.00	1750.00 -	361.00
Diversen	0.00 1000.00		-1000.00

Totaal uitgaven	51579.66	63850.00	-12270.34
-----------------	----------	----------	-----------

Saldo winst	14164.71	2650.00	11514.71
-------------	----------	---------	----------

Voorziening contr 95	2230.00	3000.00	-770.00
----------------------	---------	---------	---------

Begroting 1996Baten

	Werkelijk	Begroot	Vershil
Contributie	0.00	35000.00	-35000.00
Rente	0.00	6000.00	-6000.00
Leerstoel	0.00	20500.00	-20500.00
Diversen	0.00	0.00	0.00

Totaal inkomsten	0.00	61500.00	-61500.00
------------------	------	----------	-----------

Lasten

	Werkelijk	Begroot	Vershil
Ledenadm	0.00	3600.00	-3600.00
Secretariaat	0.00	500.00	-500.00
Publ Rel alg	0.00	5000.00	-5000.00
Betalingsverkeer	0.00	750.00	-750.00
Overig bestuur	0.00	2000.00	-2000.00
Lezingen	0.00	12500.00	-12500.00
MiC	0.00	15000.00	-15000.00
Leerstoel	0.00	20500.00	-20500.00
Prijzen	0.00	1750.00	-1750.00
Afschrijving	0.00	4000.00	-4000.00
Diversen	0.00	1000.00	-1000.00

Totaal uitgaven	0.00	66600.00	-66600.00
-----------------	------	----------	-----------

Saldo winst	0.00	-5100.00	5100.00
-------------	------	----------	---------

Jaarverslag van het bestuurslid Public Relations

Evenals voorgaande jaren heeft de vereniging ook in 1995 deelgenomen aan de open dagen van de krijgsmacht. De vereniging was ditmaal vertegenwoordigd op het open huis van de Koninklijke Landmacht op het Opleidingscentrum Cavalerie in Amersfoort. Verder werd een infostand bemand op de open dag van de Koninklijke Luchtmacht op de Vliegbasis Volkel.

De bemanning van de infostand van de KVBK bestond in 1995 uit ons bestuurslid PR, kapitein drs. M. de Haas, en de leden P. de Groot, R. Noordermeer en J. Tulling.

Omdat is gebleken dat het rendement van deelname aan open dagen niet opwoog tegen de te leveren inspanning, heeft het bestuur inmiddels besloten deze activiteit te beëindigen.

Het bestuur ziet niet alleen militairen maar ook academici en beleidsmakers van ministeries en instituten als doelgroepen voor de vereniging. Om de niet-militaire doelgroepen op een meer directe wijze te bereiken, wil de vereniging contacten aangaan met universitaire organisaties en zullen er lezingen worden gehouden op universiteiten.

Het oranje aanmeldingsformulier van de KVBK is inmiddels vervangen door een professionele vierkleuren wervingsfolder.

Het bestuur hoopt met deze activiteiten een nieuwe stimulans te geven aan verdere uitbreiding van het ledental.

In Memoriam

Op 13 maart jl. is de heer F.J. van der Eijk overleden op de leeftijd van 75 jaar. De heer Van der Eijk was met zijn firma 'Accuraat' sinds jaar en dag de vaste drukker van onze vereniging. 'Accuraat' verzorgde voor ons de aankondigingen van de lezingen en de aanmeldingsformulieren. Op de heer Van der Eijk kon altijd een beroep worden gedaan voor drukwerk, zondig op zeer korte termijn. De heer Van der Eijk was niet alleen de leverancier van de KVBK, maar toonde altijd een grote mate van belangstelling voor het wel en wee van de vereniging. Vanwege zijn ervaringen als militair in de oorlogsjaren, voelde de heer Van der Eijk zich zeer betrokken bij de krijgsmacht. Het overlijden van de heer Van der Eijk betekent een groot verlies voor de vereniging. Onze gedachten gaan uit naar zijn echtgenote en andere familieleden.

Bestuur KVBK